بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ފަސްލުއާ ނިމުން ގޮތުގެ ހުލާސާ

- ފަސްލުއާ ނަންބަރު: 2019/HC-A/06
- އިސްތިއުނާފު ކުރިފަރާތް:

* ނަން: އިބްރާހިމް އަލީމަނިކު   * ދާއިމީ އެޑްރެސް: މއ. ނޫރީ

* އައި.ޑީ ކާޑު ނަންބަރު: A053678   * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: މއ. ނޫރީ

- އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް:

* ނަން: ސްޓޭޓް ބޭންކް އޮފް އިންޑިއާ (މާލެ ބްރާންޗް)   * ދާއިމީ އެޑްރެސް: ހ. ސަންލިޓް /ކ.މާލެ

* ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު:-   * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ހ. ސަންލިޓް /ކ.މާލެ

- ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު ތާރީޚް: 27 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1440 / 03 ޖަނަވަރީ 2019
- ނިމުނު ތާރީޚް 09 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1440 / 14 ފެބްރުއަރީ 2019

- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފަސްލުއާ ނަންބަރު: 4921/Cv-C/2018
- ފަސްލުއާގެ ބާވަތް: އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފު އުފެދިގެން ހުށަހެޅޭ މައްސަލަ
- ނިންމި ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- ހުކުމްކުރި ތާރީޚް: 13 ޑިސެމްބަރު 2018   * ނިމުނު ތާރީޚް: 16 ޑިސެމްބަރު 2018

- މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

އިސްފަނޑިޔާރު ޝުޖާއު އުޘްމާން   ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީމް   ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ޙަމީދު

(ރިޔާސަތު)

- **ދަޢުވާގެ ހުލާސާ:**

މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 4921/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ އެކޯޓުން ނިންމަވާފައިވަނީ، ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ، އިސްތިއުނާފު އަރުވާނިކުގެ ފަރާތުން އެމައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މިޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަކީ ސްޓޭޓް ބޭންކް އޮފް އިންޑިއާ (މާލެ ބްރާންޗް) އެވެ.

- **ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:**

01- ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 4921/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓަށް ބެލުމުން، އެ ޤަޟިއްޔާއަކީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1050/Cv-C/2018 އާއި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1052/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާއާއި ގުޅިގެން އުފުލުއްވި ނިސްބަތްވާ ކްރެޑިޓް ފެސިލިޓީއެއް ދޫކުރުމުގައި ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތަށް (ސްޓޭޓް ބޭންކް އޮފް އިންޑިއާ) ރަހުނުކުރުވިފައިވާ ރިސޯޓު ނިލަންދޫގާ ވިއްކާލުމުގެ ހުއްދަ ސިވިލް ކޯޓުން ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތަށް ދިފާޢީވަކީލުން ބޭނުންވިއަސް process foreclosure (ފޯރކްލޯޝަރ ޕްރޮސެސް) ނުވަތަ ރިސޯޓު ވިއްކާލުމުގެ މަސައްކަތަށް ބޭންކުގައި reserve (ރިޒާރވްކުރުމުގެ) ދުސްތޫރުގެ ބަންދަކުރުމުގައި ރިސޯޓުގެ ވެލިއުއޭޝަން ތައްޔާރުކުރަން ދަޢުވާކުރާފަރާތައް ޙައްޤުވާކުރުމުގައި ސަބްމިޓްކުރި ކަންކަން ހުރުމުންނާއި، އެޕްރޮސެސް ކުރީމަށް ގެންދިއުމުގައި ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ގެންގުޅޭ އުސޫލުތަކުން ގެއްލިގެންދާ ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުގެ equitable (އިކުއިޓަބަލް) ޙައްޤުތަކެއް އެކުލެވިގެންވާކަމަށްޓަކައި އަދި ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން އެ ޕްރޮސެސް ފަށާފައިވަނީ ޕްރޮސީޖަރ އެސްޓޭޓްމަންޓްގެ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށްވެތްދާފައި ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ބޭނުންވިއަސް ޕްރޮސެސް ކުރިއަށް ގެންދަވަންޖެހުނީ ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުގެ އިސްތިޤް ދުސްތޫރުން ޙައްޤުތަކަށް އުނިކަމެއް ނާންނާނެ މުޅިމަކުން އިސްތިޤް ދުސްތޫރުން equitable (އިކުއިޓަބަލް) އުސޫލުތަކާ އަދި ޤާނޫނު ހުއްދަކުރާ ގޮތަކަށް

ކަމުގައި ކަނޑައަޅާދިނުމަށާއި، އެ ޓްރާންސްފަރގެ މައްޗަށް ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކުން ހަމަހަމަ އަދުލުވެރި އިޖުރާއަތެއް ކަނޑައަޅާ ދެއްވުމަށް އެދި މެއެވެ. ނަމަވެސް އިބްރާހީމް އަޕީލަންޓުގެ ފަރާތުން ސްޓޭޓް ބޭންކް އޮފް އިންޑިއާ (ސ.ބ) ގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކުރުމުން ބެލުނު މައްސަލައެއްކަމާއި،

އެ ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމް ކުރައްވާފައިވަނީ، "ދޫކުރަން، އިސްތިޢުފާދާކުރުމުގެ ނުކުތާތަކާއި ހުރަހެޅުމާއި ބާރުއަޅާފައި ދިފާޢުކުރުމުގެ މައްސަލަ ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު ބަލާއިރު ގާޒީއަށް އިސްތިއުނާފު ވިޔަފާރި ސޮސައިޓީ ބޭނުން އަޅާ އިންޓަރނޭޝަނަލް ދާއިރާ ކޮންޓްރެކްޓް ޓްރާންސްފަރގައި ބޭނުންކުރުމުގެ ފަރާތުން ދަޢުވާކުރުމުގެ ވަކިން ހުށަހަޅާފައިވާ ދަޢުވާކުރާ ފަރާތާއި، ގެރެންޓީ ދިނުމަށްޓަކައިވާ މައްސަލަ ސްޓޭޓް ބޭންކް އޮފް އިންޑިއާގެ ފަރާތުން ދަޢުވާކުރި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 147/Cv-C/2014 ޤަޟިއްޔާއި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1426/Cv-C/2014 ޤަޟިއްޔާއިން ކުރެވުނު ޙުކުމާއި އެއްގޮތަށް ގެރެންޓީ ދިނުމަށްޓަކައިވާ ދަޢުވާކުރުމުން ވަކިން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1050/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާއި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1052/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާއިން ދިނުމާއި އަދި ދައުލަތުގެ މުދަލާއި ދެމެދު ކުރެވުނު ވިޔަފާރި އެގްރީމަންޓް ނަންބަރު ދަޢުވާގައި ބޭނުންކުރެވުނު މަސްއަލައެއް ސްޓޭޓް ބޭންކް އޮފް އިންޑިއާ (ސ.ބ) ގެ ފަރާތުން ދެކެވިގެންވާތީ ބާރުއަޅާފައި ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުގެ ޙުކުމް ސިވިލް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާއިން ބަލައި ދަޢުވާ ޤަޟިއްޔާގެ ދަޢުވާ ކުރާ ފަރާތުގެ ޙުކުމްގައި ހުރިހާ ގޮތްގޮތުން ޤަޟިއްޔާއިން ދަޢުވާ ކުރަނީ ދެކެވިގެންދާމެ ދަޢުވާތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ހިމެނޭ ދެބަސްވުމެއް ކަމަށް ބަލައި ހުރިހާ ދޮރުތަކެއް ނިމުމެއް ވެފައި. ނަމަވެސް އިބްރާހީމް އަޕީލަންޓުގެ ފަރާތުން ސްޓޭޓް ބޭންކް އޮފް އިންޑިއާ (ސ.ބ)ގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކުރި ސިވިލް ކޯޓުގެ މިޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް ހުރަހެޅުމާއި ގެރެންޓީ ސިވިލް ކޯޓުގައި އަދާނުކުރެވޭ މަސްއަލައެއްގެ މައްސަލައިގައި ބަލައި ދަޢުވާ ކުރާނެ ދެއްވުމަށް މަސްއަލައެއް ނިންމަވާފައި ކަނޑައަޅާދިނުމަށް ޙުކުމްކުރައްވާފައެވެ." މިވަރަށްވާތީ އެ ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުން އެނގެން އޮތެވެ.

02- ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 4921/Cv-C/2018 ދަޢުވާ ނިންމަވާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ އެދަޢުވާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި އިބްރާހީމް ހަލީމަނިކުގެ ފަރާތުން 02 (ދޭއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅާ އިސްތިއުނާފަކާއި ގުޅޭގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ؛

- ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ: ދަޢުވާބަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލަ އިތުރަށް ކުރިއަށް ގެންދާނޭ ތަނެއް ނެތި "ޤަރުޟު ދޭނެކަމަށް" ގެ އުސޫލުން ކަމުގައި ބައްޔިނާތް، އިޤްރާރުގެ ގޮތުން މައްސަލަ ނުބަލާނެ ކަމުގައި ނިންމާފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ 305/HC-A/2012 ނަންބަރު ދަޢުވާއާއިން ޤާއިމުކޮށްފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

- ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ: ދަޢުވާގެ ޝަހާދާ ނިސްބަތްވާ ބޭނުމުގެ ނިޔަތެއްކުރުމުގެ މަސައްކަތް ބޭނުކުން ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވަނީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ބައިވެރިވުމެއް / ބައްޔިނާ ނެތި ކަމާއި މިއީ ޖަބުރީ އަދުލު ނުވަތަ natural justice ގެ އުސޫލުތަކާއި ޚިލާފު ކަމަކަށް ވީއިރު، މިނުކުތާއަށް ފަރިޔާދު ރިއާޔަތްކޮށްދެއްވުމަށް ނުވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާއެވެ.

3- ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ މިއިސްތިއުނާފާއި ގުޅިގެން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 4921/Cv-C/2018 ދަޢުވާއާގައި ޝަރީޢަތް ނިމުން ގޮތުގެ ރިޕޯޓާއި، އެދަޢުވާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި އިބްރާހީމް ހަލީމަނިކުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކާއި، އެނުކުތާތަކާއި ގުޅިގެން ދެފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، މައްސަލައާއި ގުޅުންހުރި ލިޔުންތަކަށް ބަލާއިރު އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

3.1 ފުރަތަމަ ކަމަކީ: އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 4921/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާއި، ސިވިލް ކޯޓު ނަންބަރު 1050/Cv-C/2018 އާއި، އެކޯޓުގެ ނަންބަރު 1052/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާއި ގުޅިގެން އުފުލާފައިވާ ނިސްބަތްވާ ކްރެޑިޓް ފެސިލިޓީތައް ދޫކުރުމުގައި ސްޓޭޓް ބޭންކް އޮފް އިންޑިއާ(މާލެ ބްރާންޗް)އަށް ރަހުނުކޮށްފައިވާ ރިސޯޓް ނިޔަމަންލާ ވިއްކާލުމުގެ ހައްޤު ސިވިލް ކޯޓުން ސްޓޭޓް ބޭންކް އޮފް އިންޑިއާ (މާލެ ބްރާންޗް) އަށް ދީފައިވާއިރު، ބޭނުންކުރަ foreclosure process (ފޯކްލޯޝަރ ޕްރޮސެސް) ނުވަތަ ރަހުނު ވިއްކާލުމުގެ މަސައްކަތަށް ބޭނުންވާ reserve (ރިސާރވް) އަދި ދަރަނިވެރިޔާގެ ބިންގާ ކަމުގައިވާ ރިސޯޓުގެ ވެލިއުއޭޝަން ބޭއްވުމުގެ ތަރުތީބުކުރުމާއި ބެހޭގޮތުން ޚިލާފު އުފެދުން ކަންކަން ހުރުމުންނާއި، އެ ޕްރޮސެސް ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގައި ސްޓޭޓް ބޭންކް އޮފް އިންޑިއާ (މާލެ ބްރާންޗް)ގެ ފަރާތުން ގެންގުޅޭ އުސޫލުތަކުން ގެއްލިގެންދާ މިއީ. ނުހި އިންސާފާއި އަދުލުވެރިކަމުގެ equitable (އިކުއިޓަބަލް) ބައެއް ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމުގައި އެދި ސްޓޭޓް ބޭންކް އޮފް އިންޑިއާ (މާލެ ބްރާންޗް) އިން އެ ޕްރޮސެސް ފަށާފައިވާ ގޮތުން އިސްލާހުކުރުމަށް ފަރާތްތަކުގެ މެދުގައި ހަމަހަމަކަމާއި ބެލެނިވެރިކަމާއި ޝަރުޢީ އިންސާފު ގެއްލެނީ ދަރަނިވެރިޔާގެ ހައްޤުތަކާއި، ނުހި / އިންސާފާއި އަދުލުވެރިކަމުގެ އިސްލާހު ދަރަނިދީގެން ބައެއް ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވާނެ ގޮތަށް equitable (އިކުއިޓަބަލް) އުސޫލުތަކާއި އަދި ޤާނޫނު ހުރުމަތްތެރިކަމާއި ގެއްލުމުގެ ކަންތައް މައްސަލައެއް ކަމުގައި، އެ ޕްރޮސެސްގެ މައްސަލަ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކުން ހަމަހަމަ އަދުލުވެރި އިޖުރާއަތްތައް ކަނޑައަޅާ ދެއްވުމަށް އެދި މައި. ނުހި / އިންސާފާއި އަދުލުވެރިކަމުގެ ފަރާތުން ސްޓޭޓް ބޭންކް އޮފް އިންޑިއާ (މާލެ ބްރާންޗް) ގެ މައްސަލަ ދަރައްޖާކުރުމުން ބެލުން މައްސަލައެއްކަމާއި،

މިމައްސަލައިގައި، ސިވިލް ކޯޓުން ހުކުމްކުރައްވާ ގޮތަށް ސިވިލް ކޯޓުގައި އަލުން އުމައްސަލައިގެ މައްސަލަ ބަލައި ކުރިއަށްގެންދިޔުމަކީ ރަނގަޅު ޤާނޫނީ ގޮތެއް މަތީ ރިޢާޔަތްކުރާގޮތުގައި ކުރެވުން ކަމެއްކަމަށް ނުވާތީ މިއީ. ނުހި / އިންސާފާއި އަދުލުވެރިކަމުގެ ފަރާތުން ސްޓޭޓް ބޭންކް އޮފް

އިންޑިޔާ (މާލެ ބްރާންޗް) ގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކުރަ އިސްތިޢުނާފު ހުށަހެޅިފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ސިވިލް ކޯޓުގައި އަލުން އެމައްސަލައިގެ މަތީކޯޓުގައި ބަލައި ހުކުމަކަށް ގެންދިޔުން މައްސަލައިން ނުނިކުމުން ކަނޑައަޅައި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 4921/Cv-C/2018 މިޤަޟިއްޔާގައި ބުނާ ހުކުމްކުރެވިފައިވާކަން އެނގެން އޮވެއެވެ.

3.2 ދެވަނަ ކަމަކީ: ގޭޓިއަން އާޓިސަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ސްޓޭޓް ބޭންކް އޮފް އިންޑިޔާ (މާލެ ބްރާންޗް) އިން ދޫކުރެއްވި ކްރެޑިޓް ފެސިލިޓީތަކުން ލޯން ނަދީ ފެސިލިޓީތަކާއި ދަރަނިކަންކީ ފައިސާ ގަވާއިދުން ދައްކަވާފައިނުވާ އެކައުންޓްތަކެއް ވިސްތާރުކޮށްދޭކަމަށް، ލޯނު ނަދީ ފައިސާތަކާއި ލޯނުކަމަށް ދެކެނީ ދިން ފައިސާތަކުގެ މައްޗަށް ސްޓޭޓް ބޭންކް އޮފް އިންޑިޔާ (މާލެ ބްރާންޗް) ގެ ފައިސާ ސިވިލް ކޯޓުގައި ދައުވާކުރުމުގެ ކުރިން ސްޓޭޓް ބޭންކް މިވާ 31 ޑިސެމްބަރު 2004 އިން ފެށިގެން ދެފަރާތުން ފައިސާ ހިފެހެއްޓި ލޯނު ކައުންޓްތަކާއި، މިގޮތުން ފެށުނު އެގްރީމެންޓް ހުށަހަޅާ 2008 ގައި ފުރަތަމަ ކޮމާޝަލް ލޯނު އެގްރީމަންޓް އަދި ހުށަހަޅައި، އެއީ އެއްގޮތަށް މަށް ނޫނި / އިނވޮއިސް އެޑްވާންސް މަސައްކަތް ކޮންޓްރެކްޓް، ދެވަނަ ކޮމާޝަލް ލޯނު އެގްރީމަންޓް އަދި މަހަލާ 2010 ގައި ހުށަހަޅައި އެއީ އެއްގޮތަށް އަލަށް ކޮންޓްރެކްޓް، ތިންވަނަ ކޮމާޝަލް ލޯނު އެގްރީމަންޓް އަދި ހުށަހަޅައި އެއީ އެއްގޮތަށް މަށް ނޫނި / އިނވޮއިސް އެޑްވާންސްގެ ފައިސާ އަލަށް ކޮންޓްރެކްޓަށް، 31 ޑިސެ 2015 ގައި މިލާދީ 12 (ބާރަ) މަސްދުވަސް ތެރޭގައި ލިބޭގޮތަށް ފައިސާ ދައްކަވަން ސިވިލް ކޯޓުން ހުކުމް ކޮންޓްރެކްޓަށް، އެއީގެ ފައިސާ 3 ނަމަވެސް 6 މަސްދުވަސް ހަމަވެގެން ދިރާއިރުވެސް އެއްވެސް ފައިސާއެއް އިންވޮއިސް އެޑްވާންސްގެ ފައިސާ ދައްކަވަންޖެހުން ސްޓޭޓް ބޭންކް އޮފް އިންޑިޔާ (މާލެ ބްރާންޗް) އިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ޖެހިފައިވާ މަށް ނޫނި / އިނވޮއިސް އެޑްވާންސްގެ ފައިސާ އިންކާރު ކޮންޓްރެކްޓަކަށެވެ.

3.3 ތިންވަނަ ކަމަކީ: ގޭޓިއަން އާޓިސަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ސްޓޭޓް ބޭންކް އޮފް އިންޑިޔާ (މާލެ ބްރާންޗް) ގެ ފައިސާ ދޫކުރެއްވި ކްރެޑިޓް ފެސިލިޓީތަކުން ލޯން ނަދީ ފައިސާތަކުން ކަނޑައަޅައިދެއްވުން ދަރަނިކަންކީ ފައިސާ ގަވާއިދުން ދައްކަވާފައިނުވާ އެކައުންޓްތަކެއް ވިސްތާރުކޮށްދޭކަމަށް، ލޯނު ނަދީ ފައިސާތަކާއި

ލޯނަށް ގެރެންޓީ ދިން ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށް ސްޓޭޓް ބޭންކް އޮފް އިންޑިއާ (މާލެ ބްރާންޗް) ގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓުގައި ދައުވާކުރުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 147/Cv-C/2014 ޤަޟިއްޔާއާއި އެކޯޓުގެ ނަންބަރު 1426/Cv-C/2014 ޤަޟިއްޔާ ގައި ހުކުމްކުރައްވާ ޤުޟާތާއި އެއްގޮތަށް މއ. ޝާކިރު / އިބްރާހީމް ޑިލިމަނިކުގެ ފަރާތުން ބަޔަކު ރަހުނުކުރުމުން، އިސްތިއުނާފުކުރެއްވި ދެޤަޟިއްޔާ ބަލައިގަތުމަށް އެދި ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން އެކޯޓުގެ ނަންބަރު 1050/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާއާއި އެކޯޓުގެ ނަންބަރު 1052/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާއިން، ގޭޓިއަން އާޓިސަން ޕްރޮޕަޓީ ޑިވެލޮޕަރ ސްޓޭޓް ބޭންކް އޮފް އިންޑިއާ (މާލެ ބްރާންޗް) ގެ ފަރާތުން ދޫކޮށްފައިވާ ކްރެޑިޓް ފެސިލިޓީތަކަށް ލޯން ދެފަރާތްތަކުން ދަރަނި ދެކުވުން ޖާމް ބިލު އަޔަލަންގެ އެއް ހިޔާ ރިސޯޓް ވިޔަފާރީގެ ހުއްދަ ސްޓޭޓް ބޭންކް އޮފް އިންޑިއާ (މާލެ ބްރާންޗް) އަށް ލިބިގެންވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި 22 ޖުލައި 2018 ގައި ހުކުމް ކޮށްފައިވާތީއާއި، މިގޮތުގެމަތީން ބަދަލު ވިއްކާލުމުގެ ހުއްދަ ދިނުމާއި ގެދޮރު ބުނުމު ތަންފީޛުކުރުމުގެ މިދާނިސްޓާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް އިސްތިއުނާފުކުރަން ހުށަހެޅުއްވުނުކަމާއި، މިގޮތަށް ހުށަހެޅުއްވިއިރު މި ޤަޟިއްޔާތަކުގެ އަސްލު މައުޟޫޢީ ޤަޟިއްޔާތަކަށް ކަމަށްވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 147/Cv-C/2014 ޤަޟިއްޔާއާއި އެކޯޓުގެ ނަންބަރު 1426/Cv-C/2014 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުގެ މުއްދަތުހަމަވެފައިވާކަމާއި، އިސްތިއުނާފުކުރުން ބުނުމާ ތަންފީޛުކުރުމުގެ ޤަޟިއްޔާއަށް އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުކުމްކުރުމުގެ ދާން ނުފޫސްނަކަވަރު ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 95-CR/SBI/2018/2 (22 ނޮވެމްބަރު 2018) ސިޓީއިން އަންގާފައިވާކަމާއި، މިއާބެހޭގޮތުން، މިއަދާހަމައަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނު ނިޒާމުގައި މިބާވަތުގެ ވާޤިޢާތަކުގެ މައްސަލަ އެކުލެވޭ މައްސަލަތަކާއި ތަޢާރުޟުވާ ޤާނޫނު މަދަނީ ޢުޤޫބާތު "ޤާނޫނު މަދަނީ" ގެ ޤާނޫނު މަދަނީއަކާއި، ކިޔާ ފިޔާކާގެ ޤާނޫނު މަދަނީއަށް، ކާބޫލުން ވިޔަސްފަރާތްތަކުގެ ބުނުދުމު ކުރިމަތިވާ މައްސަލަވެރިގައި، އެމައްސަލަތަކެއްގައި ހިއްސާ ފަރާތްތަކުގެ އެމައްސަލަގެ ޙައްޤުގައި ކޯޓަރ ހަރަކާތްތަކާ ނުވަތަ އެމައްސަލަގެ ޙައްޤުގައި ހަރަކާތްކުރާ އަށް ކަސްރަތުގެ މަސްރަފު ޙައްޤުތަކުން، އެމައްސަލަތަކެއްގައި ހިއްސާ ފަރާތްތަކުގެ އިޖުރާ ދައުވާއެއް ކުރުން މަސްލަހަތު މަސްދަރުއްޔާއި،

<u>އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 4921/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާއަކީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 147/Cv-C/2014 ޤަޟިއްޔާއާއި އެކޯޓުގެ ނަންބަރު 1426/Cv-C/2014 ޤަޟިއްޔާއާއި، މި ދެޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް ތަންފީޒުކުރުމުގެ ޤަޟިއްޔާތައްކަމާއި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1050/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާއާއި އެކޯޓުގެ ނަންބަރު 1052/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ ތަކުގެ ތެރޭގައި، ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު އޮތް ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައްކަން އެނގެން އޮތުމީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިމިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 4921/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާއިން ނިންމަވާފައިވާ މައްސަލައަކީ ދެން ޗެލެންޖުގެ މަބްދައުއަށް ފުރިހަމައަށް ފެތޭ ތަރުތީބުވާން މައްސަލައެއްކަން ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވޭ ކަމެވެ.</u>

3.4 ހަތަރުވަނަ ކަމަކީ: ދަރުހާޖެހުގައި ޝަރުޢާ ނިސްބަތްވާ ބޭނުމުގެ ސިފަތަކުގެ މަސައްކަތް ބޭނުމުން ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވަނީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ބައިވެރިވުމާއި / ބަޔާއް ނެތި ކަމާއި މިއީ ޖަބްރީ އުރުފް ނުވަތަ natural justice ގެ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފު ކަމަކަށް ވީއިރު، މިންކަމަކަށް ފަރުޖާދާ ރިޢާޔަތްކުރެވި ނުވާކަމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާއަށް ބަލާއިރު،

ޖަބްރީ އުރުފް ނުވަތަ natural justice ގެ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފު އެނގިފައިވާ ފާހަގަކުރަން، ހަމަހަމަ އުސޫލުގެ ތެރެއިން އިންސާފު ހޯދައިދިނުން ކަމާއި، އެހެންކަމުން އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިމިވާ މައްސަލައިގައި ޖަބްރީ އުރުފް ނުވަތަ natural justice އަކަށްވާނީ ދެފަރާތަށްވެސް އެފަރާތެއްގެ ޙައްގު އެއްވަރަކަށް އަދާކުރުމަށްދިނުން ނުވަތަ duty to act faily ކަމާއި، އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިމިވާ މައްސަލައިގައި ސޮއިޖެ ބޭނުން އޮތް އިންޑިއާ (މާލެ ބޮޑުމަސްޖިދު) ގެ ފާހަގައިން ދޫކޮށް ގޮތް ފައިސާ ނެގުމަށް ހަމައަށް މިހާރު 14 (ސާދަ) އަހަރު ވޭތުވެ ގޮސްފައިވާކަމާއި، މި މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ސޮއިޖެ ބޭނުން އޮތް އިންޑިއާ (މާލެ ބޮޑުމަސްޖިދު) ގެ ފާހަގައިން، ގޮތް އަނބުރާ ދެއްކުމަށް ކަމަށާއި، ސޯލިޖު ދެ ޝަރީއަތް ކަނޑައި ކޮންމެ ފަރާތެއް ބަދަލު ކުރާނެ ތަރުތީބުތައް ފުރުސަތުދެއްވާ ދިނުމާއި ޙުކުމްގައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކުން ދެނެގަނެވޭ ދެފަރާތަށް ވަކިވަކިން އެނގެން އޮތުމީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ

ނަންބަރު 4921/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ ނިންމުމުގައި، ޠަބީޢީ އަދުލު ނުވަތަ natural justice ގެ އުސޫލުތަކާ ހިލާފުވެފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ދަޢުވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ މިމައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންނަށް ޘާބިތުނުކުރެވޭކަމެވެ.

މީގެ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތަށް ހުރުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 4921/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމްކުރައްވާފައިވާ މައްސަލައާއި ރިސްޕޮންޑެންޓްގެ މަސްދަރުއަށް ރިޢާޔަތްކުރައްވައިގެން ކުރިއަށް ގެންދެވުން މައްސަލައާއި ޝުރޫރުކަމަށް ކަނޑައަޅައި އެކޯޓުން ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމަށް ބަދަލުގެންނަންޖެހޭކަމަށް ސަބަބެއް އޮތްކަމަށް މިޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި އެއްވެސް ފަނޑިޔާރަކަށް ނުފެނުނެވެ.

- <u>ޙުކުމް:</u>

ދެންފަހެ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ބަޔާންކޮށްދެވުނު ކަންކަން އެގޮތުގައިން ހުރުމާއެކު، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 4921/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި އެކޯޓުން ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ބަދަލުގެނައުމަށް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މިމައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އޯބުދުޒު ހިނގުން، ތިޔާނާ 3 ނަންބަރު ދޮރާށި، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt·gov·mv ވެބް ސައިޓް: www·highcourt·gov·mv